Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Філологічний факультет

Кафедра філософії та культурології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан філологічного факультету
_____ /проф. Борис БУНЧУК/
“ 12 ” серпня 20 24 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

КУЛЬТУРНА ПОЛІТИКА ТА ЗАКОНОДАВСТВО У СФЕРІ КУЛЬТУРИ

обов’язкова

Освітньо-професійна програма «Культурологія»

Спеціальність 034 Культурологія

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

філологічний факультет

Мова навчання українська

Чернівці 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни Культурна політика та законодавство у сфері культури складена відповідно до освітньо-професійної програми «Культурологія», спеціальності 034 Культурологія, другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Протокол № 7 від «30» червня 2021 р.).

Розробник: **Шкрібляк Микола Васильович**, доктор філософських наук, доцент кафедри філософії та культурології

Викладач: **Шкрібляк Микола Васильович**, доктор філософських наук, доцент кафедри філософії та культурології

Погоджено з гарантом ОП і затверджено на засіданні кафедри філософії та культурології

Протокол № 1 від "12" серпня 2024 року

Завідувач кафедри філософії та культурології _____ (підпис) Ольга РУПТАШ

Схвалено методичною радою філологічного факультету

Протокол № 1 від "12" серпня 2024 року

Голова методичної ради філологічного факультету _____ (підпис) Алла АНТОФІЙЧУК

©_____, 2024рік

ВСТУПНІ ЗАУВАГИ

У національній культурологічній, соціально-правовій та політологічній думці все частіше застосовують поняття «культурна політика».

Увиразнення його культурологічного та політико-юридичного змісту, визначення ідейно-ціннісної, суспільнозначущої та державотворчої спрямованості, спрямованих на практичну реалізацію стратегії державної політики у сфері культури не мислиме стає важливим сегментом освітніх програм з підготовки магістрів культурології у ЗВО. У цьому контексті актуалізується набуття знань і практичних навичок застосування законодавства у сфері культури, втому числі для розробки та впровадження ефективних механізмів його імплементації майбутніми фахівцями, які в силу здобутої вищої освіти за спеціальністю «Культурологія», покликані здійснювати культурну політику, управляти закладами культури, надавати консультативну та експертну допомогу, самостійно та корпоративно розробляти культурні програми і проекти тощо.

З огляду на це навчальний курс «Культурна політика та законодавство у сфері культури» є важливою складовою ОП Культурологія магістерського рівня, фокус та особливості якої полягають у формуванні організаційно-управлінських компетенцій магістрів культурології.

Навчальний матеріал знайомить з найважливішими законодавчими актами у сфері культури, специфікою їх імплементації та практичного застосування у здійсненні державної стратегії культурної політики в Україні та міжнародному рівні.

За результатами вивчення навчальної дисципліни здобувачі формують комплексне бачення та розуміння специфіки реалізації стратегічних завдань культурної політики, спрямованої на визначення й ефективне застосування правових механізмів і гарантій розвитку культури в Україні, регулювання суспільних, економічних, соціальних, організаційних засад у відносинах щодо створення, поширення, збереження та використання культурних цінностей, що, в свою чергу, спрямовані на:

- реалізацію суверенних прав України у сфері культури;
- відродження та розвиток культури української нації і культур національних меншин, які проживають на території України;
- забезпечення свободи творчості, вільного розвитку культурно-мистецьких процесів, професійної та самодіяльної художньої творчості та безперешкодного доступу до культурних цінностей;
- соціальний захист працівників культури;
- створення матеріальних і фінансових умов розвитку культури.

МЕТА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

1. Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у здобувачів необхідних теоретичних знань і практичних навичок та умінь застосування законодавства у сфері культури для ефективного здійснення національної культурної політики, розвитку культурних індустрій, збереження культурної спадщини й ефективний менеджмент у культурній сфері.

1.1. **Завдання та результати навчання**:

– засвоїти зміст і навчитися фахово та ефективно застосовувати законодавство у сфері культури, організації та самостійному здійснення наукового дослідження його структурно-функціональної природи й механізмів ефективного застосування у процесі реалізації державних стратегічних цілей у культурній сфері (ПРН 2);

– вивчити науково-методичне підґрунтя найважливіших складових політико-правової культури, необхідних для розв’язання складних задач і проблем культурології методи та засоби стратегічного планування, прогнозування, моделювання культурних політик (ПРН 12);

- сформувати навички й уміння самостійної роботи з науковою та юридичною інформацією, дослідницькими розробками і нормативно-правовими актами, в т. ч. й самостійно здобутими та науково оформленими даними дослідження, опираючись винятково на принципи верховенства права, академічної доброчесності та професійної етики (ПРН 7);
- навчити аналізувати культурні права та свободи людини форми та механізми їхньої ідентифікації інкультурації культурної адаптації на макро- та мікрорівнях – з врахуванням регіональної специфіки Буковини як транскордонного регіону (ПРН 3).

1.2. **Пререквізити.** Важливими є знання вступу до спеціальності, логіки, філософії культури, історії культури України, «Механізми формування та збереження об'єктів Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО»

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Вивчення дисципліни спрямоване на формування таких результатів навчання:

Загальні компетентності:

ЗК 3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 4. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 8. Здатність розробляти та управляти проектами.

Професійні компетентності:

ФК 2. Здатність до оцінювання та аналізу інформації у процесі реалізації професійної діяльності.

ФК 3. Здатність виявляти культурні потреби суспільства та його окремих груп та визначати шляхи їх задоволення, забезпечувати культурні права і свободи людини.

ФК 5. Здатність до ефективної взаємодії з представниками інших професій, а також до залучення до розв'язання проблем культури представників громадськості.

ФК 7. Здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проектувати й моделювати культурний розвиток.

ФК 9. Здатність до розв'язання актуальних проблем культури з урахуванням особливостей міжкультурної комунікації.

ФК 10. Здатність здійснювати експертизу культурних об'єктів.

У результаті вивчення дисципліни здобувачі повинні: знати теоретичні й організаційно- методологічні основи застосування законодавства у сфері культури, його структурно-функціональну природу, межі та механізми застосування у практичній діяльності; **вміти** ефективно застосовувати законодавство та нормативно-правові документи у сфері культури для ефективного здійснення державної культурної політики на різних рівнях управління нею; **розуміти** природу та специфіку застосування законодавства у сфері культури, місію і відповідальність фахівця, покликаного здійснювати державну політику у сфері культури за прийняття рішень, основні принципи та норми етики та інституційні механізми й особливості реалізації державної стратегії культурної політики в Україні та на міжнародному рівні.

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
3.1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Навчальна дисципліна «КУЛЬТУРНА ПОЛІТИКА ТА ЗАКОНОДАВСТВО У СФЕРІ КУЛЬТУРИ»											
Форма навчання	**Рік підготовки**	**Семестр**	**Кількість**		**Кількість годин**						**Вид підсумкового контролю**
			кредитів	**годин**	**Лекції**	**Практичні**	**Семінарські**	**Лабораторні**	**СРС**	**Індивідуальна робота**	
Денна	**1**	**2**	**3**	**150**	**15**	**-**	**15**	**-**	**60**		**екзамен**
Заочна	**немає**										

3.2.ДИДАКТИЧНА КАРТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекційних занять	*Змістовий модуль 1* ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА У КУЛЬТУРНІЙ СФЕРІ											
Тема 1. Поняття про державну політику у сфері культури та специфіка правового регулювання	21	3	3			15						
Тема 2. Структурно-функціональна природа культури і державотворчий потенціал	23	4	4			15						
Тема 3. Соціально-правова природа та сфери культурної діяльності												
Тема 4. Державна політика у сфері культури: правові гарантії і ключові пріоритети												

Тема 5. Організаційно-управлінські, соціально-правові й економічні аспекти державного управління в сфері культури												
Разом за ЗМ1	44	7	7			30						
Змістовий модуль 2 КУЛЬТУРА, КУЛЬТУРНІ ІНДУСТРІЇ ТА ЗАКОНОДАВСТВО В СФЕРІ КУЛЬТУРИ												
Тема 6. Культура як фактор модернізації і національного поступу держави	23	4	4			15						
Тема 7. Культурні індустрії та культурна інфраструктура у системі державного управління культурою	23	4	4			15						
Тема 8. Європейський і світовий досвід державного управління у сфері культури												
Тема 9. Національна культурна політика в умовах війни Росії проти України												
Тема 10. Структурно-функціональний аналіз законодавства України у сфері культури												
Тема 11. Підзаконні, нормативно правові акти у сфері культури												
Тема 12. Культура як складова національної безпеки України: теорія та практика												
Разом за ЗМ 2	46	8	8			30						
Усього годин	**90**	**15**	**15**			**60**						

3.3. ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНИХ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1.

ПОНЯТТЯ ПРО ДЕРЖАВНУ ПОЛІТИКУ У СФЕРІ КУЛЬТУРИ ТА СПЕЦИФІКА ЇЇ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Лекція – **3 год.**

Семінарське заняття – **3 год.**

Питання для вивчення:

1. Культура як націє- та державотворчий чинник
2. Філософське та соціально-правове визначення культури
3. Національна культура і правові механізми культивації, популяризації та збереження.
4. Державна стратегія правого регулювання мовної політики в Україні.

Тема 2.

СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНА ПРИРОДА КУЛЬТУРИ І ДЕРЖАВО-ТВОРЧИЙ ПОТЕНЦІАЛ

Лекція – **3 год.**

Семінарське заняття – **3 год.**

Питання для вивчення:

1. Поняття про універсальність культурного простору держави.
2. Фундаментальні риси морфології української національної культури.
3. Матеріально-духовна цілісність національної культури українського народу
4. Цивілізаційна структура української національної культури: організаційні та трансляційні форми.

Тема 3.

СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВА ПРИРОДА І СФЕРИ КУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Лекція – **3 год.**

Семінарське заняття – **3 год.**

Питання для вивчення:

1. Правовий тезаурус і юридичні дефініції культури та соціокультурної діяльності.
2. Політико-правова рефлексія культури як специфічної соціальної реальності.
3. Юридичне визначення видів і сфери культурної діяльності.
4. Правове підґрунтя модернізації культурної політики в Україні.

Тема 4.

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА У СФЕРІ КУЛЬТУРИ: ПРАВОВІ ГАРАНТІЇ І КЛЮЧОВІ ПРІОРИТЕТИ

Лекція – **3 год.**

Семінарське заняття – **3 год.**

Питання для вивчення:

1. Соціально-правова типологізація організаційних моделей культурної політики.
2. Державно-управлінське трактування культури: сутність, складові та галузевий і супрагалузевий підходи.
3. Законодавче підґрунтя національної стратегії державної політики в сфері культури: Декларації Мехіко щодо політики в сфері культури та Закон України «Про культуру».
4. Правові гарантії збереження та розвитку національної культури і культур нацменшин в Україні.
5. Гуманізація системи державного управління у сфері культури.

Тема 5.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-УПРАВЛІНСЬКІ, СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВІ Й ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В СФЕРІ КУЛЬТУРИ

Лекція – **3 год.**

Семінарське заняття – **3 год.**

Питання для вивчення:

1. Соціально-правова типологізація організаційних моделей культурної політики.
2. Державно-управлінське трактування культури: сутність, складові та галузевий і супрагалузевий підходи.
3. Організаційно-управлінська ініціатива та функції держави у сфері культури
4. Законодавче підґрунтя національної стратегії державної політики в сфері культури: Декларації Мехіко щодо політики в сфері культури та Закон України «Про культуру».
5. Правові гарантії збереження та розвитку національної культури і культур нацменшин в Україні.
6. Підсистеми державної управлінської діяльності в сфері культури.
7. Правові засади соціально-економічних відносин в сфері культури та їх типологізація.

Тема 6.

КУЛЬТУРА ЯК ФАКТОР МОДЕРНІЗАЦІЇ І НАЦІОНАЛЬНОГО ПОСТУПУ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

Лекція – **3 год.**

Семінарське заняття – **3 год.**

Питання для вивчення:

1. Правове визначення культурних цінностей українського народу і держави.
2. Полікультурність як особлива риса національного культурного простору України.
3. Сучасна парадигма державного управління у сфері культури.
4. Інноваційний потенціал стратегії державного управління у сфері культури в Україні.

Тема 7.

КУЛЬТУРНІ ІНДУСТРІЇ ТА КУЛЬТУРНА ІНФРАСТРУКТУРА У СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРОЮ

Лекція – **3 год.**

Семінарське заняття – **3 год.**

Питання для вивчення:

1. Визначення та структура культурних індустрій.
2. Правові гарантії інфраструктурного забезпечення діяльності в сфері культури.
3. Комерціалізація соціокультурної діяльності та її правовий захист.
4. Національно-культурні традиції, їх модернізація та проблеми збереження.

Тема 8.

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ І СВІТОВИЙ ДОСВІД ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ КУЛЬТУРИ

Лекція – **3 год.**

Семінарське заняття – **3 год.**

Питання для вивчення:

1. Діяльність у сфері культури в державних політиках світу.
2. Освітянська, мовна та інформаційна політика в державах Євросоюзу та Америці та Канаді.
3. Світові моделі державної культурної політики.
4. Інтеграція України в світові культурні процеси та законодавче забезпечення державної стратегії у цьому напрямку.

Тема 9.

НАЦІОНАЛЬНА КУЛЬТУРНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ЗАГАРБНИЦЬКОЇ ВІЙНИ РОСІЇ

Лекція – **3 год.**

Семінарське заняття – **3 год.**

Питання для вивчення:

1. Державні ініціативи щодо збереження національного культурного надбання в умовах воєнної агресії та окупації.
2. Урядовий «Культурний Рамштайн»: мета, завдання та механізми реалізації.
3. Координація зусиль держави, громадянського суспільства міжнародних організацій заради збереження національної культурної спадщини та ідентичності українського народу на окупованих територіях.
4. «Культурний суверенітет» і проблеми забезпечення доступності до культурних об'єктів, пам'яток в умова війни.

Тема 10.

СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ У СФЕРІ КУЛЬТУРИ

Лекція – **3 год.**

Семінарське заняття – **3 год.**

Питання для вивчення:

1. Державні Закони:
   Закон України «Про культуру».
   Закон України «Про бібліотеки і бібліотечну справу».
   Закон України «Про музеї та музейну справу».
   Закон України «Про охорону культурної спадщини».
   Закон України «Про охорону археологічної спадщини».
   Закон України «Про театри і театральну справу».
   Закон України «Про кінематографію» та ін.

Тема 11.

ПІДЗАКОННІ, НОРМАТИВНО ПРАВОВІ АКТИ У СФЕРІ КУЛЬТУРИ

Лекція – **3 год.**

Семінарське заняття – **3 год.**

Питання для вивчення:

1. Укази Президента.
2. Постанови Кабінету міністрів.
3. Накази Міністерства культури України у сфері культури, культурної індустрії, музичного мистецтва, професійного сучасного образотворчого, декоративно-прикладного та фотомистецтва.
4. Нормативно-правові акти регіонального рівня (локального походження): межі їх застосування та специфіка імплементації.

Тема 12.

КУЛЬТУРА ЯК СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА

Лекція – **3 год.**

Семінарське заняття – **3 год.**

Питання для вивчення:

1. Поняття про культуру як невід'ємну частину національної безпеки України.
2. Безпекова роль національної культури.
3. Культурна самобутність – чинник національної безпеки Української держави.
4. Культурна політика як інструмент політики національної безпеки України.

3.4. ЗМІСТ ЗАВДАНЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№	Тема	Завдання	К-сть год.
1.	**Тема 1.** Поняття про державну політику у сфері культури та специфіка її правового регулювання	1. Проаналізувати офіційні документи Міністерства культури та стратегічних комунікацій України та підготувати аналітичний звіт-презентацію, які б якомога повніше відображали стратегічні цілі та завдання та реальні кроки (законодавчі ініціативи, програми, договори тощо) державницького підходу до реалізації культурної політики в Україні *(аналітичний звіт-презентація)* 2. Підготувати культурологічно-експертне повідомлення *(пост) для розміщення в* соціальних мережах. Повідомлення має відображати Ваше ставлення до урядових ініціатив, спрямованих на захист культурної спадщини в умовах загарбницької війни Росії проти України (*культурологічно-експертне повідомлення [пост]*)	15
2.	**Тема 4.** Державна політика у сфері культури: правові гарантії і ключові пріоритети	1. Проаналізувати зміст та структурно-функціональні потенції української культурної політики *(аналітична доповідь).* 2. Здійснити компаративний аналіз української, американської, британської та французької моделей культурної політики *(аналітична доповідь з таблицями, інфографікою, презентаційними слайдами).* 3. Переглянути інтерв'ю Яніни Соколової з міністром культури та інформаційної політики України Олександром Ткаченком (2020–2023) та проаналізувавши зміст запитань і відповідей, дати власну оцінку його професійній і політичній діяльності та визначити роль очолюваного ним міністерства у збереженні національної культури в умовах повномасштабного вторгнення Росії в Україну. URL : https://www.youtube.com/watch?v=a6-W0BSsTOE *(робота в малій групі і напрацювання доповіді (тез) для дискусії та широкого обговорення)*	15

3.	**Тема 5.** Культура як фактор модернізації і національного поступу Української держави	1. Написати рецензію на статтю або розділ (параграф) монографії, присвячені сучасним тенденціям державної політики у сфері культури, її ключовим пріоритетами та принципам реалізації *(письмова рецензія)*	15
4.	**Тема 7.** Культурні індустрії та культурна інфраструктура у системі державного управління культурою	1. Розробити проект «Чернівці –середовище культурних індустрій» *(обґрунтований проєкт)* 2. Написати сценарій для 3-хвилинного відеоролика «Культурологічна освіта як інструмент культурної індустрії» *(сценарій, оформлений згідно з вимогами до брифу)*	15
	Тема 9. Національна культурна політика України в умовах загарбницької війни Росії	1. Проаналізувати офіційні відомості Міністерства культури та стратегічних комунікацій України й Світової організації ЮНЕСКО про знищені, пошкоджені, викрадені тощо об’єкти культурної спадщини з за період повномасштабного вторгнення Росії в Україну *(аналітична доповідь з публічним захистом і обговоренням)*. 2. Скласти інфографічну таблицю або презентацію, в якій відобразити точні відомості про кількість пошкоджених, поруйнованих і цілковито знищених об’єктів культурної спадщини українського народу російськими військовими злочинцями і терористами *(інфографічна таблиця або презентація)* 3. Знайти та описати не менше 5 культурних об’єктів, які найбіліше постраждали від ракетних ударів і авіаатак і не неменше 2-х, які чудом уціліли тоді, коли все довкола було знищено до основ. *(фотоматеріали з описом)*	
	Тема 10. Структурно-функціональний аналіз законодавства України у сфері культури	1. Здійснити аналіз структури основних законів України у сфері культури та культурної політики за зразком поданим в Moodle *(аналітична таблиця, інфографіка)*	
	Тема 12. Культура як складова національної безпеки України: теорія та	1. Самостійно обрати казус, прецедент або явище, що, на Вашу думку, найповніше увиразнює проблематику культури як важливого чинника	

	практика	національної безпеки України та провести проблемно-ситуаційний аналіз із конкретними висновкам і рішеннями, опираючись на законодавство у сфері культури *(аналітична доповідь)*	

4. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Лекційні методи: навчальна лекція, лекція-конференція, лекція-діалог (лекція-бесіда, лекція-диспут), лекція теоретичного конструювання, лекція-візуалізація, лекція-екскурсія, лекція із застосуванням техніки зворотного зв'язку (інтерактивна лекція), бінарна лекція тощо.

Семінарські заняття: вступні, самоорганізуючі, семінари-проекти, семінари-дискусії, аналітико-експертні семінари (систематизація знань і захист результатів навчання), семінари з розв'язування ситуативних і проблемних завдань (задач), контрольні та залікові семінари та ін. види семінарських занять.

Самостійна та дослідницька робота: аналітичні конспекти (опис законів), звіти, таблиці**,** тематичні презентації, рецензії, наукові повідомлення, аналітичні доповіді, експертні висновки, есе.

Методи інтерактивного навчання під час лекцій та семінарів: виступи (доповіді) за результатами мозкового штурму; фронтальне опитування, аналіз результатів діяльності іншого, експертна оцінка явища (як правило, колективна), вимушені дебати, індивідуальна (групова) аналітична діяльність в авдиторії, обговорення відеороликів, фільмів тощо.

5. СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Система контролю у процесі поточного оцінювання: експрес-опитування; індивідуальне опитування; фронтальне опитування; захист проєкту, експертного висновку, аналітична доповідь, презентація результатів виконання самостійної роботи; тестування; письмові роботи; есе, проєкт тощо.

Формою підсумкового контролю – іспит.

Засоби оцінювання: усні відповіді на теоретичні завдання, тестування, реферати; есе; презентація.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
навчальних досягнень здобувачів освіти з курсу

Поточне оцінювання

У процесі виконання передбачених програмою завдань здобувач може отримати кількість балів за тему відповідно до їх розподілу:

Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Поточне оцінювання та самостійна робота												**Іспит**	**Сума**
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	Т9	Т 10	Т 11	Т 12		
5	**5**	**5**	**5**	**5**	**5**	**5**	**5**	**5**	**5**	**5**	**5**	**40 балів**	**100 балів**
60 балів													

Максимальна кількість балів, яку можна отримати, виконавши конкретний вид роботи, зокрема завдань, які винесено на самостійне опрацювання – 5 балів.

5 балів: завдання виконано на високому рівні та своєчасно. Зміст глибоко та вичерпно розкриває опрацьовану тему (завдання, вид роботи, теоретичну проблему).

Оформлення відповіді (конкретного виду роботи), що підтверджує результати навчання, – відповідає вимогам. Аналітичне представлення результатів навчальної діяльності здобувач здійснює публічно перед аудиторією, підтверджує чіткими самостійно сформульованими висновками, переконливими відомостями, статистичними даними, діаграмами, фото-відео матеріалами тощо. Здобувач демонструє добру обізнаність з джерелами, знає зміст законів у сфері культури, специфіку та рівні імплементації і вміє коректно застосовувати їхні положення для самостійного розв'язання складних професійних задач. Здобувач легко відповідає на додаткові запитання.

4 бали: завдання виконано вчасно. У змісті ґрунтовно розкрито проблематику завдання в контексті мети та завдань навчальної дисципліни «Культурна політика і законодавство у сфері культури». Здобувач легко підтверджує володіння навчальним матеріалом, може і вміє належним чином його презентувати та захистити, але не всі аспекти питання (завдання) охоплені і виконані однаково повно. Виникають складнощі з формулюванням відповідей на додаткові та уточнюючі запитання.

3 бали: завдання виконано вчасно, в його змісті розкрити здебільшого основну частину проблематики культурної політики та законодавчого забезпечення у сфері культури. Оформлення загалом відповідає вимогам, однак студент розуміє суть лише ключових аспектів предметного поля дисципліни та немає цілісного уявлення про структурно-функціональну природу законодавства у сфері культури. Важко дається формулювання самостійних узагальнюючих тверджень і висновків.

2 бали: завдання виконано вчасно, але зміст є поверхневим, відповідь фрагментарно охоплює тему, сформульована здебільшого на підручниковому матеріалі та популярних публіцистичних матеріалах, без належного критичного узагальнення, погано володіє навиками презентації дослідження.

1 бал: завдання виконано вчасно, проте матеріал запозичено з відомих джерел без систематизації та самостійного узагальнення, хоча оформлення роботи відповідає вимогам. Здобувач не робить спроб аргументувати власну інтерпретацію чи ставлення до визначеної в завданні проблематики.

Підсумковий контроль

Іспит відбувається за змішаною формою (усна відповідь + тестування).

За правильно виконані два теоретичні завдання іспитового білета здобувач може отримати максимально 2 балів (по 10 балів – за кожне).

Тестування – 20 балів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	**Оцінка за шкалою ECTS**	
	Оцінка (бали)	**Пояснення за розширеною шкалою**
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним опрацюванням освітнього компоненту до перескладання

Критерієм успішного підсумкового оцінювання здобувача є досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання, що передбачені цією програмою.

ЗАРАХУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ

Відповідно до «Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти, у системі формальної освіти) ЧНУ»: https://drive.google.com/file/d/1O7Chn1UqlqjW_JjybxDr-syswxxHuGOn/view у процесі вивчення дисципліни здобувачу освіти може бути зараховано до 25% балів, отриманих за результатами неформальної та / або інформальної освіти з проблематика, що відповідає змісту навчального курсу.

6. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Проаналізуйте зміст дефініції «державна політика у сфері культури» та поясніть, у чому полягає специфіка державного правового регулювання культури.
2. Охарактеризуйте структурно-функціональну природу культури та обґрунтуйте її державотворчий потенціал.
3. Визначте основні риси морфології національної культури та її структурні рівні.
4. Охарактеризуйте культура як специфічну соціальну реальність: види та сфери культурної діяльності..
5. Здійсніть соціально-правову типологізацію організаційних моделей культурної політики.
6. З’ясуйте специфіку державно-управлінського трактування культури: галузевий і супрагалузевий підходи.
7. Дайте розгорнути характеристику законодавчому підґрунтю національної стратегії державної політики в сфері культури.
8. Поясніть, що потрібно розуміти під організаційно-управлінською ініціативою та управлінськими функціями держави у сфері культури.
9. Визначне зміст і функціональне значення правових гарантій державного інфраструктурного забезпечення діяльності в сфері культури.
10. Назвіть основні джерела правового визначення культурних цінностей українського народу і держави.
11. З’ясуйте, у чому полягає інноваційний потенціал стратегії державного управління у сфері культури в Україні.
12. Обґрунтуйте власну позицію, яка гіпотетично доводить нагальну потребу зміни законодавства в таких сегментах управління культурою, як народна творчість, художні промисли та ремесла, творчі спілки.
13. Проаналізуйте основні сфери діяльності та впливу ЮНЕСКО в галузі культури.
14. Охарактеризуйте конституційні положення та законодавчі акти, що гарантують розвиток і збереження національних культурних надбань українського народу.
15. Визначте перелік і дайте загальну характеристику документів, ратифікованих Україною щодо збереження культурної спадщини.
16. Здійсніть культурологічний та соціально-правовий аналіз статей Кримінального кодексу України, згідно з якими настає кримінальна відповідальність за порушення у сфері культури та її збереження.
17. Назвіть та проаналізуйте зміст статей Цивільного кодексу України щодо охорони культурної спадщини.
18. Визначте й охарактеризуйте основні законодавчі акти національного та міжнародного права у сфері культури і охорони культурної спадщини.
19. Складіть таблицю з власними коментарями та інформаційно-довідковим матеріалом найбільш типових порушень законодавства у сфері культури та охорони культурних пам’яток.
20. Обґрунтуйте власну позицію, яка гіпотетично доводить нагальну потребу зміни законодавства в таких сегментах управління культурою, як народна творчість, художні промисли та ремесла, творчі спілки.

21. Витлумачте зміст і ключові ідеї та принципи європейської конвенції про охорону археологічної спадщини.
22. Охарактеризуйте мету та завдання Конвенції про охорону архітектурної спадщини Європи.
23. Проаналізуйте зміст ст. 54, 66, 137, 138 Конституції України щодо збереження культурної спадщини.
24. Дайте загальну характеристику Законові України «Про охорону культурної спадщини».
25. Назвіть статті Кримінального кодексу України, які визначають кримінальні відповідальність за порушення законодавства у сфері культури.
26. З'ясуйте чи містить Кодекс України про адміністративні правопорушення статті, які визначають покарання за порушення законодавства у сфері культури. Наведіть приклади цих статей.
27. Перелічіть статті Цивільного кодексу України, які регламентують цивільно-правові відносини у сфері культури.
28. Проаналізуйте зміст статей 17, 19 Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» та доведіть, що вони є складовою загальної структури національного законодавства у сфері культури.
29. Дайте загальну характеристику структурі та змістові Закону України «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей».
30. Проаналізуйте основні сфери діяльності та впливу ЮНЕСКО в галузі культури.

Зразки тестових завдань

1. Назвіть статтю Закону України «Про культуру», якою регулюється мовна політика у сфері культури:

а) ст. 2; б) ст. 5; в) ст. 10;

г) мовна політика регулюється Законом України «Про забезпечення функціонування української мови як державної».

2. Яка стаття ЗУ «Про культуру» гарантує свободу творчості:

а) це право гарантується іншим законом; б) ст. 3; в) ст. 5; г) ст. 7?

3. Відповідно до ЗУ «Про культуру» створення закладів культури відбувається на основі статті:

а) 9; б) 9.1; в) 10;

г) створення закладів культури відбувається відповідно до Постанови Кабінету міністрів України «Про заклади культури, їх заснування та ліквідацію».

4. Назвіть статтю ЗУ «Про культуру», якою визначено основні обов'язки фізичних і юридичних осіб у сфері культури:

а) ст. 10; б) ст. 10.1; в) ст. 11; г) усі відповіді правильні?

5. Яка з цих статей ЗУ «Про культуру» гарантує права у сфері культури громадян України всіх національностей:

а) ст. 9; б) ст. 10; в) ст. 10.1; г) ст. 11?

6. Вкажіть статтю ЗУ «Про культуру», якою регулюється розповсюдження та популяризація творів літератури і мистецтва:

а) ст. 12; б) ст. 13; в) ст. 15; г) ст. 15.1?

7. Чи правда, що 17 стаття Закону України «Про культуру» регулює професійну творчу діяльність, визначає суб'єктів і роль держави в її провадженні:

а) так; б) ні; в) частково?

г) так, але у зв'язку із воєнним станом цю норму призупинено.

8. Назвіть статтю (статті) ЗУ «Про культуру», якими визначено правове регулювання трудових відносин і процедура та порядок працевлаштування в закладах культури:

а) ст. 21; б) ст.: 21.1 та 21.2; в) ст.: 21, 21.1, 21.2, 21.3;

г) т. 21, 21.1, 21.2, 21.3, 21.4, 21.5?

9. Якою статтею ЗУ «Про культуру» визначено перелік закладів культури базової мережі та органи влади, що його (цей перелік) формують:

а) ст. 23; б) ст. 24; в) ст. 25; г) ст. 26?

10. *Яка стаття* гарантує право громадськості на участь у реалізації державної політики в сфері культури:

а) ст. 31; б) ст. 32; в) ст. 33 та 34;

г) ця норма у Законі України «Про культуру» відсутня.

11. Чи міститься у ЗУ «Про культуру» стаття, яка визначає правові гарантії та механізми розвитку національної культури за межами України

а) так, але у зв'язку із воєнним станом цю норму призупинено;

б) так; в) ні; г) ці процеси регулюються міждержавними угодами;

12. Якою з цих статей ЗУ «Про культуру» передбачено відповідальність за порушення законодавства у сфері культури:

а) ст. 33; б) ст. 34; в) ст. 35; г) ст. 36?

13. Скільки розділів містить Закон України «Про культуру»:

а) 5; б) 7; в) 10; г) 11?

14. Скільки статей містить ЗУ «Про бібліотеки та бібліотечну справу»:

а) ст. 33; б) ст. 34; в) ст. 35; г) ст. 36?

16. До чого зобов'язує громадян України 66-та стаття Конституції України:

а) не заподіювати шкоди природі; б) не заподіювати шкоди культурній спадщині;

в) відшкодовувати завдані їм збитки; г) усі три відповіді правильні.

17. Яка стаття ЗУ «Про культуру» визначає сновні види діяльності у сфері культури:

а) ст. 12; б) ст. 12.1; в) ст. 13; г) ст. 14?

18. Якими статтями Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні і заборону пропаганди їхньої символіки» суворо заборонено пропаганду й використання символіки комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів:

а) 2 та 3-ою; б) 3 та 4-ою; в) 2, 3, та 4-ою; г) усі відповіді правильні?

19. Хто відповідно до статті 16: збереження культурної спадщини, культурних цінностей і культурних благ – ЗУ «Про культуру» складає та затверджує Перелік:

а) місцева громада; б) обласна державна адміністрація;

в) Верховна рада України;

г) центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах культури та мистецтв.

20. Зі скількох членів, відповідно до статті 21^3 має складатися конкурсна комісія з заміщення вакантних посад і працевлаштування в закладах культури

а) 5-ти членів; б) 7-ми; в) 9-ти;

г) склад комісії формується на власний розсуд керівника закладу культури.

Рекомендована література

Основна

1. Бакальчук В. Зарубіжний досвід залучення позабюджетних коштів на розвиток сфери культури [Аналітична записка]. URL : http://old.niss.gov.ua/Monitor/February/2.htm
2. Гриценко О. Культура і влада. Теорія і практика культурної політики в сучасному світі. URL : http://www.culturalstudies.in.ua/knigi_1.php
3. Гриценко О., Солодовник В. Аналіз досвіду державного протекціонізму щодо культурних індустрій у світі й в Україні та розробка відповідних рекомендацій. URL : http://www.culturalstudies.in.ua/zv_2003_3.php
4. Гуманітарна політика Української Держави в новітній період: монографія. Київ : НІСД, 2006. 403 с.
5. Декларація Мехіко щодо політики у сфері культури. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_730#Text
6. Дерега В. В. Соціальна і гуманітарна політика: навчальний посібник. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2012. 152 с.
7. Дзюба І. Між культурою і політикою. Київ : Сфера, 1998. 372 с.
8. Дослідження проблем трансформації культурної сфери та шляхів реалізації ключової ролі культури в соціально-економічному розвитку сучасної України / редактор – упорядник О. А. Гриценко. URL : http://www.culturalstudies.in.ua/zv_2009-10.php
9. Дрожжина С. В. Культурна політика сучасної полікультурної України: соціально-філософський та правовий аспекти. Донецьк, 2005. 196 с.
10. Культурна політика Європейського Союзу. Хрестоматія : навч. посіб. / Упорядники: Кеда М. К., Соломенна Т. В. Чернігів : Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка, 2022. 468 с.
11. Культурологія: теорія та історія культури: Навчальний посібник / За ред. І. Тюрменко, О. Горбула. Київ: Центр навчальної літератури, 2004. 368 с.
12. Овчаренко С. Види і сфери культурної діяльності: https://divovo.in.ua/s-v-ovcharenko.html?page=8
13. Пироженко В. Гуманітарна складова національної безпеки: предмет дослідження та коло основних проблем. URL : http://www.niss.gov.ua
14. Шейко В. М., Тишевська Л. Г. Історія української культури: навч. посіб. К.: Кондор, 2005. 264 с.

Допоміжна

15. Батіщева О. С. Державне управління розвитком національної культури в умовах глобалізації: дис. канд. наук з держ. упр.: 25.00.01 – Теорія та історія державного управління. Львів, 2007. 227 с.
16. Безгін І. Д. Мистецтво і ринок. Київ: АРТеК, 2005. 346 с.

17. Євген Нищук, Міністр культури України поділився думками щодо культурної політики в ході децентралізації: https://decentralization.gov.ua/news/4059
18. Закон України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» [Інтернет-ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32/95-%D0%B2%D1%80.
19. Закон України «Про кінематографію» [Інтернет-ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/9/98-%D0%B2%D1%80
20. Закон України «Про культуру» [Інтернет-ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17.
21. Закон України «Про музеї та музейну справу» [Інтернет-ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/249/95-%D0%B2%D1%80
22. Закон України «Про охорону археологічної спадщини» [Інтернет-ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1626-15
23. Закон України «Про охорону культурної спадщини» [Інтернет-ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-14
24. Закон України «Про театри і театральну справу» [Інтернет-ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2605-15
25. Карлова В. Державна політика у сфері культури: сутність та особливості реалізації в сучасних умовах: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. – 25.00.01. К., 2003. 20 с.
26. Креативна Європа в Україні. URL: https://creativeeurope.in.ua
27. Кузьо О.З. Державна культурна політика: культурологічні аспекти поняття. URL : http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Vdakk/2011_4/23.pdf
28. Нормативні акти, Закони України, Укази Президента України, Постанови і розпорядження Кабінету Міністрів України, Накази Міністерства культури України. URL : http://mincult.kmu.gov.ua/control/uk/publish/officialcategory?cat_id=99798
29. Рупташ О., Шкрібляк М. Сучасна стратегія розвитку національної культури: теоретичні аспекти, соціально-правові гарантії та практичні моделі реалізації. Феномен культури у гуманітарному дискурсі: монографія / за заг. наук. ред. проф., член-кор. НАПН України Балуха В.О. Чернівці : Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. С. 187–207.
30. Феномен культури у гуманітарному дискурсі: монографія / за заг. наук. ред. проф., член-кор. НАПН України Балуха В.О. Чернівці : Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 352 с.
31. Appadurai A. Disjunctive and difference in the global cultural economy. *Public culture.* 1990. № 2, P. 1–24.
32. La politiqueculturelle de la France: rapport du grape d’experts europeen setrappot national. Paris: Documentation francaise, 1988. 89 p.
33. La politiqueculturelle en Romanie. Rapport national / Programme Europeen d’examen des politiquesculturelles nationals. – Strasbourg, 1999. 173 p.
34. Obuljen N. Why we need European cultural policies: the impact of EU enlargement on cultural policies in transition countries. URL : http://www.eurocult.org
35. The Compendium of Cultural Policies and Trends. URL: https://www.culturalpolicies.net
36. Intercultural dialogue / Council of Europe. URL: https:// www.coe.int/t/dg4/intercultural/documents_EN.asp
37. Culture and Cultural Heritage. Standards / Council of Europe. URL: https://www.coe.int/en/web/culture-and-heritage/standards

© Микола Шкрібляк, 2024